

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:

Pe an 18 cor. $\frac{1}{2}$ an
9 cor. $\frac{1}{4}$ 4-50 fil.

Pentru străinătate:

Pe un an 24 coroane
 $\frac{1}{2}$ an 12 cor. $\frac{1}{4}$ an
6 coroane.

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oară 12 fil., a treia
oară 10 fil.Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirea”
în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

Prelegerile populare și alcoolul.

(răspuns Studenției române).

Lupta ce s'a pornit împotriva alcoolului, ne umple de cele mai temeinice nădejdi.

Statistica au dovedit în deajuns în toate țările, că alcoolul e azi pretutindenea o nefericire națională, care dejenerează nu numai semințiile deprinse cu acest vițiu, dar sunt izvorul tuturor relelor, de cari suferă societatea omenească. E timpul suprem, ca să se pornească această mișcare mântuitoare și la poporul nost, care prin unele ținuturi e rob cu adevărat al alcoolului. Clericii seminariului nostru din Blaj și-au adresat cuvântul lor rugător către toți, cari au durere către popor, e rândul celor și chemați, ca să dea ființă acestor aspirații de un viitor mai bun. Dăm aci și importantul articol-răspuns, ce ni s'a trimis:

E o zisă veche că: viitorul de mâine al unui neam e în mâinile tinerimei lui de azi. Acest rost al tinerimei, într'o vreme, se părea a fi numai cuprinsul unei fraze frumoase, dar gol sunătoare. Se părea că mâna rece a amorteii ne-a trecut peste frunte și că suntem mai mult uluiți de golul ce ne înconjoară, decât plini de nădejdea unui viitor mai bun, și conștii de puterea de viață ce e ascunsă în noi. Se părea zic — căci azi mulțămîta ceriului realitatea ne zimbește mai dulce și ne insufă mai multă încredere, ea ne face să alungăm cu dispreț povara clipelor de îndoială. Că tinerimea română e conștie de forța de viață, din care se va nutri neamul său, e dovadă: mișcarea ei febrilă și pe toate terenele, emulația și rivalitatea ei de întrecere cu tinerimea altor neamuri. Tinerimea de azi își dă seama că tot rostul ei se rezumă în acestea cuvinte: dela popor și pentru popor. Mișcările de azi ne dau nădejdi frumoase pentru ziua de mâine. Pretotindeni gurile negre ale zavistiei dintre „frați” se închid și în locul rândurilor destrămate, se încheagă o falangă mândră de luptători voinici.

Acest rost mi-se desprinde tot mai lămurit citind zi de zi hotărârile frumoase ce

le iau diferitele centre studențești. Așa d. ex.: tinerimea universitară din Cluj — după ce a ținut înainte conferințe în mijlocul poporului și s'a convins despre rezultatul lor binefăcător și așa zicând pipăibil — în ședința sa din 2 Martie a. c. vine și ia două hotărâri tare importante, cari vor forma fără îndoială, punctul cel mai strălucitor în viața acestui mic cuib al genului național. Amândouă pornirile tind la ridicarea și smulgerea oropsitului țaran din întunerecul în care a stat încătușat de voinicia tuturor trașimpinșilor. 1. Planul unei acțiuni sistematice a tinerimei academice în decursul vacanțelor de vară sub egida Astei în folosul țărâniei noastre prin conferințe, prelegeri populare etc. 2. Înființarea și redactarea unei reviste în Cluj ca organ al întregii studenții române de sub stăpânire străină.

Amândouă acestea — zic — în folosul fraților noștri rămași la coarnele plugului, ca nici ei să nu rămână lipsiți de roadele învățăturilor pe cari nu le pot gusta încă — din lipsa sistemului mizerabil al instrucțiunii publice. Înființarea revistei tinde ce e drept și ea la acest scop, dar numai indirect — întru cât prin acest organ s'ar strînge tot mai mult rândurile tinerimei, s'ar mări încrederea reciprocă, și-ar face planul de lucru mai comun, fiind acest organ oazul întâlnirilor frățești. Acestui din urmă punct vi se va răspunde fraților din Cluj pe altă cale.

Ideea conferințelor populare ne frământă de multă vreme și pe noi și după cât ne-au ajutat modestele noastre puteri am și tradus-o în faptă. Pornirea noastră frumoasă însă ne răpește și trebuie să răpească pe toți tinerii de bine. Faptul acesta frumos n'are lipsă de mult comentariu, se comunică de sine și prin sine — totuș cred c'ar fi bine să pornim o mișcare unitară și sistematică, să fim bine organizați acum la început ca astfel „Astra” să capete ostași disciplinați și pregătiți; și însoțirea noastră: compusă și din noi. Voi și alții dela toate institutele să-i împartă pe toți după despărțăminte (bineînțelese în conștăgere cu conducătorii despărțămintelor). Noi „leviții Dni” suntem gata a slugi și ca leviți ai neamului, ne înrolăm cu drag sub steagul acărui deviză e: „pentru neam”.

Suntem convinși despre rodul prelegerilor, conferințelor și producțiilor populare, știm cât de mult poți edifica prin ele. De altă parte însă suntem convinși și despre efectul covârșitor al pildelor bune. Știm că nu se poate ajunge nici prin ținerea alor

10—20 prelegeri, fie ele spuse cu ori ce măiestrie; la rezultatul ce-l obțin prin însași faptele. Trebuie să ținem seama nu numai de trupul și bunăstarea materială a țărâniei, fără și de a sufletului — fără de care e și eschis efectul bun și durabil al nizuințelor noastre.

Prin prelegerile acestea noi vrem să descătușăm poporul din mizeria și orbia de care e înecat, vrem să-i deschidem orizontul vederilor, să delăturăm ceața, care-l ține legat timid, nefncrezător și inconștiu de puterea și bogăția lui de viață, vrem cu'n cuvânt să-l moralizăm, să ajutăm educarea lui. Și nici c'am putea lna asupra-ne un rol mai nobil, o sarcină mai cerească, decât a fi vestitorii unor zile mai bune.

Când ne vom pogori în mijlocul lor, sigur le vom vorbi și i vom povătuși la tot ce e bun și edificator, vom sbiciui tot ce e urât și împedecător pentru înaintarea și bunăstarea lui trupească și sufletească. Intre multele rele ce vom cerca a le vindeca și pe care suntem chemați a vărsa balsamul binefăcător al învățăturii, sigur locul prim îl va ocupa alcoolul, acest verme, care roade fără milă la tulpina neamului, această hienă înfricoșată care se îngrașă cu sudoarea celor morți sufletește. Dar cum vom combate acest rău mare? Sigur în vorbe frumoase și ticleite cu multă chibzuială! Atâta însă nu e de ajuns! Nici chiar faptul că-l vom abate pe câteva momente — prin prezența noastră — dela mormântul ce-l îngroapă de viu, dela crâșmă, nu ajunge; acestea-s numai flori de o zi. Noi credem și suntem firm convinși că la atari privilegii mai mult îl putem edifica prin pilda ce i-o vom da, prin punerea în praxă a principiilor ce i-le vom espune. Părerea noastră fraților e: ca noi cei cari ne înrolăm sub acest steag sfânt (și toți trebuie să ne înrolăm, mic și mare) să facem o legătuială sfântă: să luptăm cu fapta contra dușmanului comun — alcoolul — prin temperanță sau de veți afla mai bine prin abștinerea dela beuturile alcoolice.

Purcezând astfel rodul „ostenelelor noastre” — de se pot zice așa — va fi înzecit. Ne este doară tuturora cunoscut, că de multe-ori sămânța cade în pământ bun, dar neavând umezeală se usucă, iară aceasta umezeală, credem noi vor fi pildele bune și consecvente principiilor de cari suntem conduși. Pentru confirmarea spuselor mele, cred că-i deajuns ca unul fiecare din noi să-și revoace în memorie tabloul, ce i-l'a oferit ținerea unei prelegeri populare. Poate prin

vorbele lui frumos și cu mult miez spuse a stors lacrimi și a înviorat multe fețe vestezite timpuriu de greul vieții și rodul l'a nimicuit „banchetul“, nefericitul „banchet“ care pare indispensabil, care pare a fi parte integrantă ale acestei nizuințe culturale.

Față de acest dușman trebuie să pășim și pe această cale, să-l omorâm noi, căci de nu, ne va arunca el sigur în mormântul care de mult ni-l sapă.

Vă rugăm Fraților, cugetați-vă și cumpaniți cu toată seriozitatea ce o reclamă propunerea noastră. Să avem în vedere, nu comoditatea și plăcerile noastre individuale, ci ale neamului, din care am odrăzlit căci mare lucru este a fi român. Să ne aducem aminte de cuvintele unui dascăl de seamă a neamului nostru: pentru tinărul cu adevărată cultură n'are nici un înțeles viața egoistă, mărginită în strâmtul cerc al trebuințelor și indestulirilor materiale. Și un popor acărui tinerime n'or avea aspirațiuni mai înalte decât a se îmbogăți și a trăi comod, ar fi un popor pornit pe calea peirei.

— iob. —

O fundațiune mare pentru dieceza Aradului. Conzistorul gr.-or. din Arad a primit în 31 Martie n. dela dl Emanuile Ungurean, avocat în Timișoara, suma de 372,000 cor. ca fundațiune.

Din venitele acestei fundațiunii numita dieceză va avea să înființeze și susțină școli populare românești, biblioteci școlare, cursuri pentru analfabeți; apoi va avea să sprijinească sau să înființeze și susțină școli speciale agronomice, industriale și comerciale și în sfârșit să procure pentru școlari cărțile și recvisitele românești de lipsă.

Este caracteristic, că dl Ungurean în dispozițiile dsale se abate dela tipul îndati-

nat a fundațiunilor noastre, întrucât nu lasă să se dea stipendii, ci tinde, ca de roadele ostenelelor să se bucure poporul de rând, vrea ca acesta să fie cultivat și ajutat, bine știind, că dela tăria poporului atârna tăria neamului nostru.

Stipendiile — onoare excepțiunilor — de multe ori au căzut pe pământ neroditor.

Dl Emanuil Ungurean, ca membru mirean în sinodul eparhial și în congresul bisericesc, a avut privilegiul cel mai acomodat de-a vedea și simți însuși nevoile bisericii și neamului, de-a lua parte activă la frământările pentru mântuirea acestor nevoi și astfel ușor ne putem explica împrejurarea că fundațiunea dsale e menită să vină în ajutorul celor mai actuale și ardente lip-suri.

Moartea lui Gheorghe Gr. Cantacuzino, președintele senatului român. Sâmbătă la ora 1 și jum. după amiază, a încetat din viață la București marele bărbat de stat Gheorghe Gr. Cantacuzino, președintele actual al senatului. Repausatul lasă în urma sa o activitate inspirată de celea mai curate sentimente românești. Toată energia bărbăției și înțelepciunea bătrânețelor, și-a dedicat-o binelui țării.

Viața publică și politică a României își pierde pe cel mai desinteresat dirigitor al destinului neamului.

Gheorghe Gr. Cantacuzino, a fost unul din cei mai vechi și mai mari boeri ai României. S'a născut la 1837 în București, ca fiu al marelui vornic Gr. Cantacuzino. Studiile și le-a făcut la Paris.

Intors în țară la 1862 a intrat ca judecător la magistratură. La 1867 a fost ales de deputat în județul Prahova, iar la 1896 de primar al Bucureștilor. La 1870 ia

portofoliul justiției în cabinetul de sub preșidența principelui Dimitrie Ghica.

Dela acest an începând Gheorghe Gr. Cantacuzino a făcut parte aproape din fiecare cabinet conservator.

La 1899, după moartea lui Lascăr Cargiu, a fost proclamat de șef al partidului conservator și ca atare a fost însărcinat cu formarea cabinetului.

La 1901 din nou a fost însărcinat cu conducerea afacerilor, în fruntea cărora a stat până la 1907.

Dela acest an încoace a ocupat demnitatea de președinte al senatului.

Gheorghe Gr. Cantacuzino a fost și un mare gospodar și un neîntrecut filantrop.

Moșia sa boerească din Drăgăneasa era școala culturii moderne a pământului.

Dărnicia sa nu cunoștea margini. La colecta din urmă pentru flota aeriană națională a dat un sfert de milion.

Cuvânt funebru rostit în Câmpeni

la înmormântarea tribunului *Clemente Aiu-deanul* de Dr. ALEXANDRU NICOLESCU, secretar metropolitan.

Fericită e sluga aceea, pe care viind D-l său va afla-o făcând așa. Amin zic vouă, că peste toată avuția sa pune-o va pe ia. Mateiu cap 24, stih 46.

Trisți ascultători!

Când stăpânit de jale stau în fața sicriului ce cuprinde trupul neînsuflețit a celui ce a fost mândria unui neam întreg, mi se înfățișează și trece pe dinaintea ochilor icoana vie a faptelor glorioase din anii

FOIȚA.

O VISIUNE.

(Continuare și fine).

Generalii se priviră uimiți, apoi compătimitor la bătrân.

— Bietul Ali! suspină unul.

Privirile vechiului căpitan se umplură de mânie.

— Mă credeți nebun, dacă vă spun adevărul. Voi n'ați luptat în șirurile celea dintâi să știți, ca mine, să auziți acel vuet cotropitor care învâluie de toate părțile pe ostașii lui Alah; voi n'ați auzit acel vuet de oștiri mari pe cari se răzîmă totdeauna ghiaurii cari își joacă săbiile în trupurile noastre. Dar' v'asigur, că vuetul acela încheagă sângele în om.

Căpeteniile se priviră un restimp încremeniți.

— Ostașii de rând pomenesc asemenea acest vuet de care spui dumneata, Ali, ei zic că de groaza lui rup șirurile și o iau la fugă; zise comandantul suprem.

— Nu mă mir. Vă spun că-i îngrozitor să te afli deodată, fără să ști, în fața unei oștiri atât de numeroase. Răspunse încet Ali.

— Pretutindenea unde s'au ajuns la luptă cu baioneta, ai noștri au fugit, și toți vor să se scuze cu minciuna că s'au pomenit de-odată în fața unei armate cu mult mai mari decât o știau. Minciuna asta blăstămată să lățește, e crezută tot mai mult între ostași. Ei încep să nu mai creadă în noi, spun că le ascundem adevărul. Ei bine, ticăloșia asta nu se mai poate răbda. Ostașii de rând pot s'o mai creadă, dar dumneata Ali, dumneata ostaș îmbătrânit în lupte, cum poți crede într'o astfel de fantazie, când ști bine că spionii noștri nu ne mint nici odată?

Comandantul suprem spuse cuvintele acestea c'o mânie abia stăpânită.

— „Alah mi-e martor că nu mințesc, răspunse Mahmud, și se închină către răsărit. „Nu mințesc, adause în dată, și voiți spune la câți voiți putea să nu se mai încreadă în voi. Ii duceți la perire sigură, pentru că... da... ghiaurii sunt însutit mai mulți. Dacă știți asta încă nu trebuia început războiul.

— Iată un rebel și un tulburător! striga cu furie șeful statului major. Se constituiră numai decât în tribunal militar și-l judecară pe Mahmud-Ali la moarte. Un fecior veni cu pușca încărcată. Bătrânul rămase foarte liniștit. Il legară, il scoaseră din cort în puterea nopții. Toți generalii în frunte cu șeful statului maior eșiră în urma celor cari îl duceau pe Mahmud.

Afară era rece și noapte grea, numai pe sus se auzia un vuet ciudat.

— Ascultați zise vesel Ali. „N'auziți nimic?“

— E nebun, să-l iertăm zise un general.

— Nu-l iertăm. E un rebel. Trageți porunci șeful armatei.

Dar' în aceeași clipă de sus, din noapte se auzi un glas.

— E nevinovat bătrânul, și Alah o să vă stingă și voaia vieața.

Pușca feciorului căzu; căpeteniile oștiri se priviră înspăimântați. Care vorbise? Ali zimbea.

— E nevinovat bătrânul, continuă vocea. Noi suntem mai mulți decât voi. Trebuie să știți odată pentru ce pierdeți luptele una după alta.

— Cum puteți fi voi mai mulți? întrebă înnebunit șeful armatei, bănuind că un dușman se ascunde undeva aproape. Nu putu vedea însă pe nime, nici vocea aceea nu se putea ști cu siguranță de unde vine.

— Voi ați făcut să fim mai mulți, ca astfel, fără să vreți, să cădeți sub puterea noastră — începu glasul acel misterios, care se muta din loc în loc, une-ori mai jos, alte-ori mai sus, când la dreapta, când la stânga. „Cum ne-ați sporit numărul? Noi am fost popoare vechi și libere, și am trăit în pace în munții și văile noastre. Aceia cari au murit dintre noi înainte de năvă-

redeşteptării 48—49: zorile libertăţii noastre naţionale. Par'că aud de nou pe aceste văi frumoase, pe aceste coline şi culmi glas de buciom, zângănit de arme, tropot de cai năzdrăvani, strigăt avântat de războiu, bubuit de tunuri, făurite din clopote cu glas duios şi menire sfântă, a căror glas de tunet trezeşte ecoul codrilor seculari şi înfloară liniştea măreaţă a naturii. Par'că văd trecând pe dinaintemi plini de însufleţire în pas grăbit de atac, vânători isteţi şi lănceri bravi, conduşi de decurioni centurioni, tribuni viceprefecţi şi prefecţi, animaţi cu toţii de acelaşi gând măreţ, de acelaşi ideal. Văd trecând ca'n sbor figurile legendare ale lui Jancu, Axente Sever, Balint, Groza, Vlăduţ, Dobra, Buteanu, Moldovanu şi alţi nenumăraţi, intruchipări ale aspiraţiilor neamului românesc, neam ce gemuse până atunci în lanţurile iobăgiei de veacuri. E ferbere, e mişcare vie pretutindenea! E trezirea la conştiinţa naţională a unui popor ce părea merit să dispară în noianul uitării de veci. Şi munţii, preoţii aceştia bătrâni cu pletele de argiat, căutau cu drag şi induioşaţi la această frământare aprigă, căci numai ei ar şti povesti săracii câte a suferit românul înfrăţit cu codrul, în scurgerea înceată a veacurilor.

Dar' acele timpuri au trecut ca'n vis. Rămăse-se numai acest bătrân venerabil cu făptura energetică, cu trăsături de bronz cu umbret sumet şi căutătură adâncă. Par'că ar fi încremenit şi el ca munţii frumoşi ce-i făceau cunună. Par'că moartea l'ar fi cruţat anume, să fie generaţiilor venitoare un vecinic memento, o întrupare vie a idealurilor noastre, un vecinic imbold la muncă necurmată, o vecinică muştrare pentru cei sovăelnici şi slabi la înger. Şi acum s'a dus şi el, stângându-se în ca o candelă ce de abia mai pălpăia, lăsându-ne sufletul trist şi abătut.

Ni se stâng visătorii, făuritorii idealurilor noastre, bărbaţii din generaţia viguroasă de demult şi rămânem numai noi, generaţie pipernică, care de abia dibue prin întuneric, ducându-şi traiul de pe o zi pe alta: văzându-şi fiecare de interesele sale private, de satisfacerea orgoliului său.

Trişti ascultători! Să nu descurajăm! În biserica aceasta sfântă, lângă sicriul acestui om venerabil, pe care ne obicinui-sem să-l zărim pururea în mijlocul nostru, săi cercetăm viaţa nepărtinitori, pentruca să aprindem iarăşi flacăra credinţii şi dragosti de neam în sufletele noastre, făgăduind cu toţii îndreptare pe toată linia.

Pe Clemente Aiudeanu, tribunul viteaz, nu-l vor putea uita şcoala a cărei steacălăuzitoare a fost, biserica, a cărei fiu devotat şi credincios s'a dovedit în toată viaţa: nul vor putea munţii aceştia dragi inimilor noastre, cari l'au cuprins la sânul lor.

Pe Clemente Aiudeanu nu-l va putea uita şcoala românească! Tatăl său Gavril Aiudeanu, alias Beldeanu, preot în Câmpeni, a dat fiului său al 5-lea Clemente, născut în 14 Ianuarie 1820, potrivit cu acele timpuri vitrege o creştere aleasă. A frecventat şcolile din Aiud, Zlatna şi preparandia din Sibiu, câştigând de acolo diplomă de învăţător. Pe baza acesteia funcţionează ca învăţător în Câmpeni 33 de ani din 1853—1886, când se retrage în penziune, căpătând dela erariu penzie lunară de 14 fl. 12 cr.

Că ce activitate a dezvoltat acest măestru al poporului în şcoală, ne-ar putea spune mai bine mulţimea cea nenumărată de tineri, a căror minte el a luminat-o, a căror suflet el l'a încălzit de dragoste de neam, limbă şi credinţă. Avea pentru toţi dragoste de părinte şi ca un adevărat apostol le tâlcuia rostul slovei româneşti, taina cărţilor, aprinzând în toţi dorul cetitului, căci azi nu

se mai poartă lupta cu arme ucigătoare, ci cu armele luminii, cu cultură, cu cunoaşterea cărţilor, ce cuprind rodul minţii tuturor neamurilor, a lumii întregi. Dacă poporul din Câmpeni este aşa de harnic, aşa de deştept, este de a se atribui în cea mai mare parte zelului şi isteţimei şi dragostei mari ce-i purta odraslelor tinere, Clemente Aiudeanu. Şi dacă cei ce învaţă pe alţii spre dreptate, vor străluci ca şi stelele ceriului în veac, desigur şi strălucirea lui Clemente nu va apune în ceriuri nici când.

Pe adurmitul în Domnul nu-l va putea uita nici biserica.

În totdecursul vieţii sale a fost cu cea mai mare alipire faţă de această biserică strămoşească, care a ştiut să dea neamului românesc luceferi ca Petru Maior, Klein, Şincai, Bărnuţ, Pumnul, Bariş şi alţi nenumăraţi, şi din centrul căreia Blajul, porniseră mişcările din 48, cari aflaseră un răsănit aşa de viu în inima lui învăpăiată. Da! El a fost pildă de respect şi dragoste fiască faţă de biserică şi instituţiile sale; ceea ce constituie titlul său cel mai curat al iubirii de neam!

Mergea regulat la biserică chiar şi la adânci bătrâneţe, unde asculta s. slujbă cu toată evlavie, asculta cântările cu adevărată desfătare sufletească, şi urmarea predicile cu depină luare aminte, Se spovedea şi cumineca în rând cu ceilalţi creştini, ştiind prea bine, că numai „cel ce va face şi va învăţa, aceasta mare se va chema întru împărăţia cerurilor.“ El aşa dară care înfrunţa-se fără teamă primejdia războiului, răzând în faţa morţii de mii de ori, el se plecă cu smernie în faţa D-zeului oştilor Ingeresti. Această atitudine alui Clemente Aiudeanu denotă în chipul cel mai învederat nobleţea sufletului său. Sufletele mari au fost totdeauna religioase. Napoleon cel mare, împăratul lumii, spunea adese-

lirea voastră din Azia, aceia au adurmit în linişte şi au avut pace dincolo de moarte. Insa cei zdrobiţi de noi, la căderea împărăţiilor noastre, n'au avut pace în morminte. Bătrânii schingiuţi de voi atunci, femeile şi fetele noastre necinstite de vitejii voştri soldaţi, pruncii traşi în sulii, preoţii spânzuraţi, cei din urmă stegari, cari au ţinut sus drapelele noastre în faţa biruitoarei semilunii, n'au închis ochii decât ca, sute de ani să se svârcole în morminte.

Toţi aceştia au înviat acum şi se ascund între şirele noastre.

Am căzut apoi sub stăpânirea voastră. Aţi spurcat biserica noastră cea mai aleasă, fala creştinătăţii; din bisericuţele noastre aţi făcut geamii ori grajduri, ne-aţi amuţit clopotele, ne-aţi batjocorit credinţa, ne-aţi siluit convingerile celea mai sfinte. Horde barbare aţi inundat ţerile noastre. Răuri de sânge au curs.

Ei bine, toţi cei cari s'au opus cu ultima îndărgire stăpânirii voastre păgâne, au murit încruntaţi sub iataganele voastre, şi moartea lor n'a fost decât o neadormită sete de răsbunare.

Şi aceştia s'au sculat, ca un singur om, şi s'au amestecat cu noi.

Au urmat apoi veacuri întregi de moarte cumplită.

Generaţii după generaţii strămoşii noştri s'au coborât în morminte nemângăiaţi, după ce au trăit nenorociţi. Ca dobitoacele

necuvântătoare ne-aţi făcut să trăim. Când întreg apusul se lumina, când idei generoase, idei mântuitoare s'gnduiau popoarele pornindu-le pe calea propăşirii, nu ne-aţi lăsat nici o ferestruţă prin care să pătrundă până la noi o sficioasă rază de lumină. Sufletul poporului nostru a trebuit să se întunece tot mai tare. Nici ştiinţa, nici arta n'au putut să ne dea de ştire, că există undeva, şi mulţi fii ai noştri cari au fost înzestraţi cu talente mari de Dumnezeu, s'au pogorât luminile neaprinse în mormânt.

Veacuri întregi sufletul popoarelor creştine de subt semilună a rămas înăduşit. Ei bine, toţi aceia cari au murit cu convingerea că n'au trăit o viaţă de om, s'au sculat acum şi înmulţesc şirurile noastre.

Au înviat zeci de generaţii.

Am avut din când în când câte-un erou, câte-o figură populară, cari cercau să desmortească aripile sufletului nostru. Le-aţi pus în furci, ori au putrezit prin temniţele Sтамbulului.

Ei bine, şi aceştia au înviat acum. Toţi au înviat în sufletele eroilor de-acum.

Nu-l puşcaţi pe Mahmud-Ali, pe adevăratul Osman, căci a grăit adevărul. Dacă vreţi să-l aflaţi şi voi intraţi în şirele prime ale luptei şi veţi vedea că în fiecare creştin luptă cinci şi zece strămoşi.

Glasul amuţi; comandantii rămăseră frânţi, cu bărbile în piept. Il deslegară pe Mahmud-Ali.

— Auziţi? întrebă acesta repede.

Din spre miazănoapte unde rămăseră oştile creştine se auzia un vuet surd care se apropia. În liniştea nopţii părea un văjeit îndelungat.

Acum îl auziră şi generalii.

Armata creştină, îndată ce se odihni puţin după lupta dela Lüleh-Burgas, porni în urma duşmanilor. Turcii nu credeau să fie urmăriţi aşa de îngrabă.

Comandanţii se împărşiară, împărşiră poruncile de plecare, şi nu peste mult oastea sdrenţuită porni într-o disordine înspăimântătoare spre Ciorlu şi Ciatalgea.

Iar şeful statului major se gădi tot drumul cum să trimită la Sтамbul vestea ca să grăbească cu încheerea păcii, pentrucă ghiaurii sunt... mai mulţi decât oştile lui Alah.

I. Agărbiceanu.

Cugetări.

Mai bine să te culci flămând decât să te trezeşti dator.

Mai bine-şi aduce aminte cel ce împrumută decât datornicul.

Gura lumii nu e sac pe care să-l poţi coase.

ori oficerilor săi, că zina cea mai fericită a vieții sale a fost când s'a împărțit mai întâiu cu trupul și sângele lui Hristos și pe insula S. Helena a și murit ca un creștin, spovedit și cuminecat și împăcat cu Dzeu. Hermann Mallinckrodt fruntaș între fruntașii poporului nemțesc nu pregeta să meargă regulat duminica la biserică și să întrebe apoi acasă pe copii săi conținutul predicii preotului. Tot așa făcea și vestitul conducătoriu al țării Ecuador din America de miazăzi, Don Gabriel Garcia Moreno, care aduna pe copii și servitorii căsii sale și le talmăcea toată duminica catehismul. Ioan Stuart Knill primarul orașului celui mai mare din lume, Londra, avea în casă o mică bisericuță unde se aduna cu copii în fiecare dimineață și seară pentru ași zice rugăciunile. Nici nu mai pomenesc de cel mai mare bărbat al neamului Irlandezilor, a cărui soartă seamănă așa de mult cu a noastră, de O'Connell, seau de un alt bărbat mare al nemților, de Winthorst, căci știe toată lumea că ei nu se sfeiau să-și zică rugăciunile chiar și în casa țării și de câte ori era vre-un lucru mai de seamă de desbătut acolo, totdeauna se ruga lui Dzeu. Da! Sufletele mari sunt pururea credincioase și mare a fost și sufletul lui Clemente, căci și el fost credincios până la moarte.

Pe Clemente Aiudeanul nu-l vor putea uita, în sfârșit, munții aceștia, la rostirea numelui cărora tresare orice inimă românească. El doară s'a dovedit un fiu viteaz, vrednic de dânsii, bătrâni încărunțiți în bătălii, înfruntând nepăsători vânturi, vijelii, furtuni, potop de ape. Cernița și dealurile dinspre morile lui țărcaș spunevor din neam în neam cum dânsul în 49 în 8 și 9 Maiu, apoi în 16, 17 și 18 Maiu a înfruntat de mii de ori moartea, trecând el mai întâiu în fruntea oastei viteze prin rândurile contrare însuflând curaj în ai săi și răspândind groază și spaimă în cei ce aveau alte ținte decât noi. Va să zică acest bărbat integru n'a pregetat nici un moment să se alăture lângă prietinel din copilărie și fratele de cruce Iancu, cu care era încusrit, când la chie-mat să-și facă datoria pentru neam, țară și tron; iar viteazul munților, pentru această credință și alipire l'a răsplătit din bielsug, denumindu-l tribun în rang de maior și făcându-l confidentul planurilor sale. Cu adevărat luptă bună s'a luptat! Meritele sale câștigate cu sudori de sânge i-le-a recunoscut în chip oficial și capul încoronat al acestei țări, Maiestatea Sa Francisc Iosif I. dăruindu-i crucea de aur pentru merite, iar țarul Rusiei Nicolae, decorându-l cu medalia de aur S. Ana. Semn că și tronul habburgic a recunoscut și va trebui să recunoască pururea, că poporul românesc este element de ordine; este un popor, care ține la tron, la jurământul dat în butul tuturor persecuțiilor și că poate conta la el în toată vremea.

Neamul ne-a fost cu mult mai sărac decât săi fi putut răsplăti lui Aiudeanu așa cum ar fi meritat. A trebuit să ducă deci o viață destul de modestă și retrasă. În schimb cât a trăit l'a încunjurat toată lumea cu stimă și respect și sunt convins, că poporul acestor munți va ști să-i înveșnicească numele în cântecele și doinele cu cari își stămpără amarul sufletului pe cele vărfuri coperite cu bradul verde.

Din toate celea înșirate, ați putut vedea triști ascultători că figura lui Clemente

Aiudeanul ne apare încunjurată de aureolă și că pe dreptul trebuie să-i dăm loc în mau-soleul bărbaților noștri mari.

Triști ascultători! Toată viața lui Clemente Aiudeanul a fost o viață plină de luptă, de jertfă și de abnegație, calități, din cari văd, că o bună parte s'a revărsat și asupra fiilor, ginerilor și nepoților săi numeroși, cari îi încunjură azi sicriul cu jale adâncă în suflet. Așa dară viața sa ni este tuturor dar' mai ales neamurilor o carte deschisă, din care cu toții putem învăța foarte mult. Fetele sale Clementina și Maria, ginerii Sebastian și Mihail, și numeroșii nepoți și nepoate, pentru cari defunctul a fost o podoabă aleasă, sunt datori săi păstreze memoria săpată ca'n piatră în sufletele lor, și să-l amintească cât de des în rugăciunile lor pioas înălțate la tronul ceresului Părinte. Lor tuturora, cari îi plâng, azi cu jale, le zic cu cuvântul Scripturii: „Nu plângeți, că nu a murit, ci doarme.“ Doară trăiește cu adevărat tot omul, căruia se pot aplica cuvintele: Fericită e sluga aceea, pe care viind D-l lui o va afla făcând așa. Amin zic vouă: că peste toată avuția sa, pune-o-va pe ia.“ În veci pomenirea lui!

Reviste.

Diferendul româno-bulgar. Ambasadorii dela Petersburg a hotărît ca Silistra să fie a României. Jurnalul „Neue Freie Presse“ a primit din Petersburg telegrama următoare:

Aci se asigură, că Austro-Ungaria și Rusia au căzut de acord, ca Silistra să fie cedată României. Toate puterile s'au pronunțat în favoarea acestei hotăriri și puterile din tripla alianță s'au făcut în mod unanim interpretele României.

În legătură cu telegrama aceasta se poate constata, ca fapt aproape împlinit că România va căpăta Silistra.

Ambasadorii din Petersburg au fost de acord pentru cedarea Silistrei.

Plenipotențiatul Bulgariei, drul Danev a cercat în decursul pertractărilor, să mai amâne luarea unui deciz final, și mai ales să facă acum pendentă chestiunea dela soartea orașului Salonichi, însă ambasadorii au declarat, că nu vor mai suferi trăgănarea afa-cerii.

Modul de rezolvire a diferendului se va publica pe calea sa oficială numai atunci, când se va publica și rezultatul tratativelor de pace dintre Turcia și Bulgaria.

Atât drul Danev, cât și principele Ghica, reprezentantul României, au părăsit Petersburgul.

Cu toate acestea chestiunea nu poate fi privită încă de finalizată, după-ce se știe, că nice România, nice Bulgaria nu s'au obligat să primească

neconșionat hotărârile coferinței ambasadorilor.

Este adevărat, că hotărârea e favorabilă României, dară e de lipsă încă, ca hotărârea aceasta să fie acceptată și de Bulgaria.

Blocadă țarmurilor muntenegrini.

Flota navală, compusă din vasele de rășboiu a marilor puteri, e deja în fața portului Antivari. Comandantul flotei a adresat în 6 Aprilie n. o telegramă guvernului muntenegrin, prin care îi aduce la cunoștință, că vasele de rășboiu au sosit la locul destinat și pretinde, ca Muntenegru să se supună dorinții puterilor.

Guvernul muntenegrin a răspuns, că cu toată presiunea, ce i-se face prin prezența flotei, nu poate să îplinească dorința exprimată.

În urma acestora vasele de rășboiu au început închiderea țarmurilor muntenegrini, ba chiar și a celor albanezi, ca nu cumva Muntenegrinii și Sârbii, să-și mai poată debarca trupe și munițiune, transportate pe mare.

Lupta dela Scutari. Cu toată întervenirea navală a puterilor lupta la Scutari decurge. Regele Nichita a dat ordin se ocupe cu orice preț fortul de pe muntele Tarabos, care dominează tot ținutul. Unei trupe compuse din 600 voluntari, i-a succes a ajunge până în apropierea garnizoanei, când apoi s'a dat lupta piept la piept.

Muntenegrinii în urmă au fost siliți să se retragă. Pierderi au avut foarte mari. A căzut chiar și comandantul Clamenitz, care a fost unul dintre cei mai iscusiți strategieni.

Divizia din Antivari a fost aproape cu totul nimicită.

Cu toate pierderile Muntenegrinii și Sârbii se pregătesc de un nou atac.

Convocare.

I. Reuniune de înmormântare din Blaj invită la

a VIII-a Adunare generală,

ce se va ținea la 20 April n, 1913 la 2 ore d. a. în localul Casinei meseriașilor din loc după următoarea ordine de zi:

1. Deschiderea adunării.
2. Exmiterea unei comisiuni de 3 pentru verificarea procesului verbal.
3. Raportul asupra gestiunii an. 1912.
4. Alegerea unei comisiuni pentru cenzurarea raportului.
5. Eventuale propuneri.

Blaj, din ședința conșiliului direcțiunii ținută la 7 April 1913.

Aurel C. Domșa,
director.

Alexiu Pop,
notar.

Circulația cassei în anul 1912.

Intrate.

1. Sald din 1911	5155.40
2. Taxe de înscriere	59.80
3. Incasări	1210.80
4. Reținuți pentru fondul de rezervă	119.05
5. Interese după depuneri	240.36
6. Suma intratelor	<u>6785.41</u>

Eșite.

7. 9 ajutoare	1190.50
8. Cassarului și incassatorului	180.—
9. Părăstas	15.—
10. Tipărituri	78.—
11. Chirie pe 1911/1912	60.—
12. Sald pe 1912	5261.91
13. Suma eșitelor	<u>6785.41</u>

Averee.

14. Fond de rezervă	1186.17
15. Profit curat	4075.74
16. Suma averii	<u>5261.91</u>

Blaj, la 31 Decembrie 1912.

Aurel C. Domșa, director, **Ioan Pușcaș,** cassar.

S'a revăzut și aflat în ordine:

Blaj, la 8 April 1913.

Comitetul de revizuire:

Victor Muntean. **Dr. Oct. Pric.**

Octavian Măcelar.

Noutăți.

Intru mărirea lui Dumnezeu.

Dșoara Eugenia Pop a dăruit bisericii gr-cat. din Rieciu de Câmpie o perină de divan brodată, care s'a pus pe loterie cuprinzând 46 Nri à 2 cor. Publicăm la acest loc, pentru cei-ce n'au putut participa la trage-reea loteriei, că perina a câștigat-o Dna Victoria Bogdan din Lechincioara; iar suma colectată de 92 coroane s'a alăturat la fondul pentru impodobirea bisericii noastre. Venim și pe aceasta cale să mulțămim Dșoarei Eugenia Pop, precum și tuturor colectanților pentru acest dar făcut sfintei biserici. — Rieciu de Câmpie la 6 April n. 1913. — Curatoratul bisericesc.

Corp sau trup. On. Redacție! La cele sulate de un confrate. Vă comunic, că în cărțile noastre liturgice s'a introdus „Corp“ în loc de trup, în urma dispozițiilor conciliului provincial. Cred, că în fața unui termen astfel statorit nu mai încapă nici o discuție. Un cetitor.

Sinod de primară în tractul Ibașfalău. Preoții tractului Ibașfalău, și-au ținut sinodul de primăvară în Ibașfalău la 5 Aprilie în 1913. fiind de față toți preoții tractuali afară de doi. După mărturisiri a urmat ședința în care s'au adus mai multe hotărâri dintre care mai de însemnat sunt următoarele: 1. Ziarul „Unirea“ să se prenumere pentru fie-care of. parochial din tract în sarcina casselor parochiale. 2. Sinodul ocupându-se cu soarta preoților moraliști. enunță, că, cu împărțirea congruei au fost neîndreptățiți, iar cu împărțirea quinquenalelor de asemenea. Se alege o deputație de 2 inși cari prezentându-se la Exelența Sa bunul nostru arhiepiscop să ceară încuviințarea dea conchema pe moraliștii din Arhidieceasă

la o convenire unde statorindu-se un „Memorand“ în cauza salarisării, prin o deputație să ceară întervenirea părintelui Arhiepiscop la Ministru în cauza stării triste și precare în care se află preoțimea bienalistă.

Un preot.

Foc în Blaj. A doua oară a ars în Blaj decând administrația ne-a disolvat reuniunea de pompieri. Azi când și colibașii cei mai zăbăgați în seamă sunt datori și siliți prin dispozițiile legii a se îngriji de aparate pentru stâns focul, în Blaj stângem cu pălăriile, lavoarele și cu ploaie când dă Dzeu. Fixăm aceasta situație detestabilă, pentru ca să rămână un clasic document pentru viitor. Altcum și de astă dată a fost milostiv Dzeu cu noi că n'a bătut vântul. Așa să vede însă că tot nu vom scăpa de primejdia, care ne amenință necontentit, ca să ardem odată ca șoarecii până la unul.

Canonici săraci. Din Kassa se anunță, că în Capitlul de acolo au murit nu de mult 2 canonici. La inventarizarea rămasului, spre uimirea tuturor s'a aflat cassele cu bani goale.

În rămasul unuia au aflat numai 3 cor., iar în a celuilalt despre care să susținea că trăind de tot retras și modest ar dispune de o avere de cel puțin 80 mii de coroane, nu au aflat nici un filer.

Capitulul s'a nuzit a ținea tot lucrul în secret, dar vestea divulgându-se, acum umblă să afle unde a dispărut averea canonicilor.

Naufraziul unei corabii turcești pe Mărea-Neagră. Din Constanța să auunță naufragierea corăbiei turcești „Scutari“ încărcată cu 30,000 lazi de petrol și 100 butoaie cu benzină dela societatea de petrol „Steaua Română“.

Ajunsă la 40 de mile depărtare de Bosfor din cauza furtune ce băntuia pe mare, coverta corăbiei a fost inundată în întregime de apă. Din cauza valurilor ce isbeau corabia, două butoaie lovinduse de olaltă au explodat și în momentul următor un groaznic incendiu a izbucnit pe bordul corăbiei.

Trei din marinari, fiind cuprinși de flacări în desperare s'au aruncat în mare unde s'au găsit moartea. Căpitanul corăbiei împreună cu 5 marinari au reușit să se îmbrace într'o barcă, care a fost luată de furia valurilor. În intervalul acesta, focul întinzându-se și în interiorul magazinelor corăbiei, aceasta într'o clipă a fost înghițită de valurile furioase, iar scheletul scufundat. Naufragații după o rătăcire de câteva oare au reușit prin semnale se atrăgă atențiunea vaporului „Laristau“ care sosindu-le în ajutor, i-a putut salva ridicându-i unul câte unul pe coverta vasului. Unul din marinarii salvați având grave arsuri pe cap a fost internat în spitalul din Constanța.

Cinema în serviciul poliției. E interesantă învoirea ce s'a introdus de Căpitanatul de poliție din Berlin. Până aci chipul fiecărui făcător de rele să păstra într'un album, prin aceasta învoire însă, albumul cu poze va fi înlocuit cu filmul cinematografic, așa că pregătindu-se despre fiecare făcător de rele mai multe exemplare, ocazional aceste filmuri vor fi trimise în provincie și în străinătate spre a fi reproduse în cinematografe. Căpitanatul polițial din Berlin e de credință, că această învoire va aduce mare succes în serviciul de poliție. —

O comună fără școală: Pânadea lui Cipariu. În legătură cu articolul recent din „Unirea“ nr. 32 țin de cuviință și necesitate să spun, că la noi în sat, în Pânade, o seamă de copii, cari trăesc cu părinții lor pe hotar, în slujba fermerilor, nu știu, ce e școala. Alți copii cu locuința în sat bat ulițele, pentru că școala nu poate să-i încapă. E numai o singură sală de învățământ cu un învățător. Toamna, cei cari se grăbesc capătă loc, dar mulțimea din sat și de pela adăposturile din fundătura unei văi pe hotar rămân în plata Dlui. Numărul copiilor datori să cerceteze școala se urcă peste 150, dintre cari anul acesta au fost înscriși 70, și au cercetat școala. n'ai putea zice neregulat: 40. Cel puțin 110 copii din Pânade n'au pus piciorul în școală. Anul viitor o să-i împărțim în două grupe, așa ca să aibă toți loc. Mie, ca învățător o să-mi fie greu să învăț de dimineată cu unii, apoi să-mi vie alții proaspeți. dar oboșala nu o iau în seamă, ci mie jale de ceata celor de pe hotar, că vor crește analfabeți. Gândiți-vă că și generația următoare își va avea contingentul ei groaznic de mare de analfabeți.

O sală de propunere și sistemizarea postului al doilea de învățător, precum și instituirea unei cantene pentru cei cu locuința departe, sunt remediile de salvare din ghiarale întunecului. Cu 6000 cor. am întemeia așezămintele acestea de-o extremă necesitate în comuna noastră, care nu ar mai servi de anacronism, doar Blajul e de noi la 7 km. și comuna noastră a dat științii românești pe părintele filologiei.

Să pretinzi dela săteni suma aceasta, numai când și-ar trage dela gură ar putea-o da, de aceea stăruim pe lângă toți aceia cari se lămuresc din scrisul lui Cipariu să îndemne pe ceice Dumnezeu i-a dăruit cu prisosință să rupă o fărîmă pe seama școlii din Pânade. *Toma Cocișiu.*

Advocat nou. Dr. Virgil Rusu avocat aduce la cunoștință că și-a deschis cancelaria în Cluj (Kolozsvár) Hunyadi-ter nr. 6.

Cinema „Edison“. Reprezentațiile, ce se perândează la Cinema „Edison“ în sala cea mare dela otelul „Univers“, sunt de o atracție extra-ordinară. Dl Alex. Marele, proprietarul cinematografului a procurat filmele celea mai nouă, ca să satisfacă întru toate așteptărilor.

Reprezentațiile se țin *Joia, Sâmbăta, Dumineca și în sărbători* la orele 5 și 8 seara.

Necrolog. † Andreiu Bud, paroh gr. cat. în Hășmașiu, după un morb lung și greu Joi în 3 April st. n. 1913 la 10 ore a. m. în al 64-lea an al vieții, 38 al preoției 21 al văduviei și-a dat nobllul său suflet în mâinile creatorului.

Rămășițele pământești a scumpului defunct au fost așezate spre odihnă veșnică Duminecă în 6 April 1913 la oarele 11 a. m. în cimiterul gr-cat din Hășmaș.

Odihnească în pace!

Propise de caligrafie pentru esamene — 100 bucăți cor. 1.30 — frco.

La Librăria sem. Blaj.

Partea Literară.

Despre viața curată.

Indreptar pentru tinerii culți.

de

ANTONIU SZUSZAI.

Trad. de

EMIL TATAR.

(Continuare).

Teroarea locuitorilor din Africa e leul, regele deșerturilor. Dară e interesant, că negrii se poartă față de el cu o frică superstițioasă și nu-l vânează între împrejurări normale. Indatăce însă s'a lățit vestea, că în cutare ținut leul a sfâșiat vre-un om, căpetenia satului dă poruncă, că cu mic și mare să pornească la vânatoarea leului, chiar dacă ar consta vânatoarea aceasta viața alor 15—20 oameni. Negrii adevărat știu foarte bine, că leul care a gustat odată carne de om, va ataca de aici încolo pre oricine va întâlni în cale, și astfel va ținea în groază ținuturi întregi. Pentru aceea are datorința sfântă fiecare om, să nimicească fieara ce însetează după sângele oamenilor.

Sensualismul e fricos, iubește întunecul și ascunzișurile, totuși în o privință se poate asemena cu animalul deșerturilor, anume dacă a gustat odată în plăcerile păcătoase, devine nesăturat. Fiecare păcat din nou îi atâță tot mai tare apetitul și astfel lacomește la mai multe plăceri. Foamea aceasta groaznică după plăceri precum și poftele și aplicările păcătoase întărite și sibiuite prin plăcerile nouă, formează legăturile acelea, cari încătușează pe nefericitul om în sclăvie urâtă, mai tare decât toate lanțurile de pe pământ.

E un adevăr psihologic că patimile păcătoase nici când nu se pot îndestuli, cu un cuvânt sunt nesaturate. Sgârșitul nici când nu e îndestulit, nici odată nu e mulțumit cu aurul adunat. Dacă are o sută de mii visează la milioane, dacă a stors milionul își zice: de ce nu aş putea avea zece milioane, și așa mai departe. Bețivul e lucru cunoscut, că e sătos totdeauna; dacă are voie bună bea, dacă e supărat bea. Dacă i-e cald bea, dacă i-e frig bea. E interesant că bețivul nici când nu e în incurcătură, căci totdeauna își formează titule de drept în a se veseli și numai punga care-i sună a gol și nepuțința fizică de a mai ridica paharul îi pot pune stavilă patimei urite. Precum lemnul și cărbunele pus pe foc numai nutresc și măresc focul, astfel fiecare păcat atâță și întărește sensualismul. Pentru aceasta fiară sălbatică cuvântul acesta: destul, e ceva necunoscut.

Ajungând la domnie poftele carnali, aceste subjugă fără milă omul întreg. Trupul devine sclavul poftelor păcătoase. Ochi, urechile, limba, toate simțurile cari servesc acestor fapte, trebuie să scormonească toate gunoariile. Regina sublimă, sufletul, încă e prins de sclav. Fantazia se ocupă numai cu chipuri obscene, nutreământul inimei sunt lăturile porcilor, mintea, darul divin al omului are o singură preocupare, cum să aște nouă și

nouă mijloace tot mai rafinate pentru îndestulirea poftelor bestiale, ba chiar și în creațiunile artistice, în picturi, în statui și lectură, după un singur lucru caută, sau mai bine zis aleargă: după murdărie păcătoasă. Un astfel de sclav al sensualismului în urmă se asemănă cânelui fâimând, care aleargă la toate gunoariile, le miroasă căutând ceva de mâncare; în tocmai astfel lucră și omul stăpânit de plăcerile trupului, dornic după o nouă pradă se dejosește scormonind în murdăriile cele mai grețoase, în vreme-ce dejosește și simțurile și facultățile sufletului nobil, prin aceea că le îndeamnă, să-i fie de ajutor la păcat. Este oare sclăvie mai rușinoasă decât a necurăției?

Nu am putut aproba nici când revoluția și totdeauna am socotit-o de o mare nefericire pentru societate, motivul este, fiindcă la astfel de ocaziuni, de regulă cum a fost și în revoluția franceză, lăpădătura societății ajunge la putere, cei răi apucă în mâni frânele guvernării și apoi poți fi sigur, că elementele aceste periculoase vor deveni călăii celor mai buni și mai vrednici bărbați ai poporului.

Între toate facultățile și simțurile omenești, simțul cel mai de jos e al tactului sau al pipăitului, care se estinde în întreg trupul. Vai omului acela, pre care îl conduce și stăpânește simțul acesta inferior! Căci simțul acesta, nu numai că subjugă celelalte simțuri superioare: văzul, auzul, ci apleacă sub obezile sale rușinoase chiar și facultățile — puterile — divins ale sufletului. Ce privește hădoasă, a vedea pe om gemând în sclăvia bête umane, a monstrului senzualității!

Adeseori ți-e dat să vezi un tablou cât se poate de respingător: un țigan trăgând de o sfoară o dihanie mare de urs, care la sunetul răgușit al unui ciur, începe greoi a sări și a juca, spre marea bucurie a copiilor. Ursul acesta cu verigă în nas e chipul servituii; și poate chiar pentru aceasta e grețosă această privește. Oare cum s'ar prezenta lucrul, când am vedea, că dobitoacul acel nepriceput ar purta de nas pre stăpânul său și l'ar sili să sară și să joace? De bună seamă, că aceasta ar fi satira cea mai amară a libertății. Dar, iubite cetitorule, nici pe jumătate nu-i glumă din ce ți-am spus. Chiar și aceasta speție din urmă a servituii rușinoase, o aflăm în sclavul plăcerilor sensuale, căci pe un astfel de om, simțul cel mai ordinar, — al pipăitului îl poartă de nas, ca dovadă, până unde se poate dejosi faptura dăruiată cu minte înțeleghătoare, — omul.

Puterea tiranului poate să te arunce în închisoare, să te chinuie în modul cel mai sălbatic, dar nici o putere de pe pământ nu-ți poate frânge: libertatea voinții, nu te poate sili ca să devii trădătorul credinței și al neamului tău. Și să vezi, plăcerile sensuale sunt mai teribile decât cel mai despotice tiran, căci aceste plăceri înjugă la sclăvie voința creată spre a governa. Îți vine să plângi când vezi lumina unui popor: tinerimea, cufundată în servitutea cea mai infamă!

Rar pot vedea o situație mai de răs, ca atunci când sluga credincioasă a patimilor trupesti declamează cu multă emfază, cu față aprinsă și ochi scânteitori despre libertate, ba în mod rezolut își ridică mâ-

nile chemând pre Dumnezeu, că nu va purta lanțurile robiei și acest erou al libertății, geme sub greutatea poftelor animale, nu se poate desface nici din brațele bête umane!

Mergi și caută acum în omul robit de plăcerile sensuale, voința creată și destinată spre guvernare! Precum frigul îngheață apa și o aduce în o stare solidă, întocmai astfel îngheață și voința prin păcatele necurăției, încât nu se mai poate nici mișca.

Nu se cuvine deci unuia astfel de om să rostească numele sfânt al libertății. Baza ori-cărei libertăți e ca sufletul să fie liber sau scutit de patimile păcătoase.

La început păcătosul încă se mai opune, îl mai muștră conștiința; dacă ar înțelege în aceste muștrări ale conștiinței glasul chemător al lui Dumnezeu și s'ar trezi din beția pacatului nizuindu-se să rumpă firele cari îl țin înlănțuit de păcat, încă și-ar mai pute recăștiga libertatea. Mai târziu însă când animalul a ajuns domnul absolut al omului, numai chiar grația absolut a lui Dumnezeu îl mai poate smulge din sclăvia grozavă în care s'a incurcat.

Păcatul se prezintă în mintea tinerimii în formă plăcută, amăgitoare, dar numai înainte de păcat. Mai târziu se convinge, că s'a cufundat în noroiul cel mai urit; se îngreșază de păcat, ba îl cuprinde greața și de sine însuși văzând că nu se poate opune. Și cu toate că desprețuiește păcatul, datina păcatului totuși îl duce la păcat. Este oare sclăvie mai urtă decât aceea, că omul săvârșește tocmai lucrul acela de care se îngreșază? Oamenii se obicinuesc a zice, că păcatele sensuale ne fac asemenea animalelor. Eu cred că afirmațiunea aceasta e ofensă la adresa regnului animalic; la dobitoace e adevărat, că în restimpuri se ivește instinctul, — care în om nu este — și dacă au prilej și-l îndestulesc; dar se liniștesc dacă nu au ocaziune, nici când însă animalele nu comit lucruri disordonate, desfrânate. Prin urmare omul păcătos nu se cufundă între animalele necuvântătoare, ci chiar mai jos decât ele. Dar nici în cazul când animalele ar putea fi desfrânate, nu se pot asemena cu sclavul plăcerilor trupesti, fiindcă animalele nu ar degrada scânteia divină, sufletul inteligent și nemuritor.

Omul blăstămat, infam, nu poate suferi pe cel bun și nobil; asemenea și tiranul înfricoșat al sensualismului nu poate de loc suferi în om lucruri și idei nobile, frumoase și înălțătoare. Robul patimilor trupesti nu are nici o poftă de rugăcinne; încunjură biserică ca duhul cel necurat, fiindcă acolo ar trebui să se cugete la Dumnezeu și eternitate. La început credința în Dumnezeu i-se clătină, se aruncă și primește lacom toate părerile, cari se par că răstoarnă adevărurile credinței. Inima-i e cuprinsă de gânduri și dorințe tutunecate: de nu ar fi Dumnezeu! În sfârșit ca să scape de tot de ghimpia conștiinței, cari îl neliniștesc grozav, trece în tabăra nebunilor, cari zic, că: nu este Dumnezeu!

Față de părinți, frați e pretensiv; mai apoi duș și nesimțitor încât e groaza tuturor. Nu are nici o voie de a se ocupa cu ceva lucru serios, cel mult atunci de mai desvoaltă energie, când e vorba să-și îndestulească poftele dobitocești; pentru astfel de lucruri e în stare se vagabundeze nopți întregi, ca un

smintit. In urmă, dacă vede, că nu poate să aducă jertfă tiranului patimilor sale trupești, nu se îngreșează nici de furt, înșelări și chiar omor. Și prin aceasta a ajuns pe dreapta ultimă a deprăvării. Sfârșitul unei astfel de vieți nu arare-ori e un glonț de revolver, care după credința nefericitului, pune capăt sclăviei teribile.

(Va urma)

Presă mare putere.

(Continuare și fine).

Aproape toate ziarele mari germane, berlineze sau provinciale, aparțin jidovilor, proprietari sau scriitori. Acelaș lucru trebuie să se spună despre așa numitele monitoare generale (Generalanzeiger) cari pretind a fi neutrale, fără culoare, cât și despre jurnalele ilustrate, comerciale etc. Negotul reclamei nemțești e două din trei părți în mâna jidovilor. Presă catolică, deși dezvoltată foarte în Germania, nu constituie ce privește lățirea ei, decât o mică minoritate.

Despre presa germană austriacă scria Ed. de Hartmann: „In vecina Austrie jidovii stau să iee monopolul întregii prese”; despre Ungaria, contele Zelinski: „In toată lumea o parte din presă e în mâinile jidovești; la noi însă nici nu există aproape decât presă jidovească.”

Statistica dă dreptate amândorora.

Judaismul stăpânește și între proprietarii, directorii, scriitorii și colaboratorii marilor ziare engleze. „Daily Telegraph” e a jidovului Lawson; „Morning Post” „Tribune” și „Daily News” de asemenea a jidovilor.

In Franța „Matin” e fondat de judeul Edwards; editorul lui „Galois” e jidovul Arthur Meyer, iar editorul lui „Temps” jidovul Claudiu Trewes; jidovesc e și „Figaro”.

In Rusia jidovii posedă 80% din tipografia și cea mai mare parte din jurnalele mari e în mâinile lor.

„Sociedad editorial de Espana” consorțiu jidovesc de acționari cu capital de 10 milioane, a cumpărat în 1906 cele trei mari jurnale spaniole „Imparcial”, „Liberal” și „Hirald”.

Nu vorbim de Italia, unde deși puterea judaică a presei este de fapt cu mult mai mică decât airea, totuși spiritul mercantil, atârnat de la hegemonia capitalismului, stă pe un picior egal cu alte țări și numai pentru că micimea prețului foilor face imposibilă susținerea lor, fără o contribuție oarecare largă de subvenții, de exacțiuni și incasări laterale.

Ori cum, fiind aci vorba în general despre puterea jidovească asupra presei contemporane, putem încheia cu Hartmann: „Judaismul formează o coterie, ce stăpânește majoritatea presei, și în acelaș timp, prin ea, și o bună parte a opiniei publice”.

E sigur, că e astfel de stăpânie jidovească, alăturată lângă celelalte motive, e suficientă să justifice acuza noastră îndreptată contra presei contemporane, că e necredincioasă misiunii sale și că nu e ultima pricină a spiritului lasciv și corupt de azi.

In ultimul capitol intitulat: „Luptă pentru o nouă presă”, autorul cărții pome-

nite expune în stil viguros și cu elocință caldă, planul său de a reforma presa, precum și trăsăturile, însușirile, ce vor trebui să o caracterizeze, ca să poată răspunde a-veea misiunii sociale ce se așteaptă dela ea. Și spre a dovedi, că pentru această luptă, pe cât de grea, nu lipsește probabilitatea învingerii, el se provoacă la cuvintele lui Hartmann: „Sub aspectul culturii istorice; nu putem mulțumi în deajuns Providenței, că ni-a dat pe Jidovi, căci cu cât zoresc mai tare să discrediteze presa, cu atât mai curând o mână spre punctul, când nici chiar țerantul nu va mai crede nimic din ceea ce e tipărit în ziar, numai pentru că e tipărit în ziar”.

Ori ceea ce se spune despre ziarele jidovești, e evident, că are valoare pentru toate celelalte, deși nu-s conduse de Judei, dar se adapă la același izvor al capitalismului mercantil. Deci se poate afirma cu toată hotărîrea, că cu cât mai mult va abuza ziaristica de puterea sa pentru scopuri mârșave de câștig și clică, cu atât mai mult va pierde din credit, și că astfel nu va fi așa de greu să combați cu armele adevărului și onestității publice.

Dar presa nu poate fi înfrântă și stăpânită decât numai prin presă, deci trebuie să-i opunem ziaristicii degenerată o ziaristică sănătoasă, premenită și premenitoare, până când aceasta o învinge pe cealaltă. Omenimea modernă, cu progresul său democratic și parlamentar, cu iuțala comunicațiunii postale, telegrafice și telefonice, care țin în contact perpetuu toate părțile lumii, cu ușurință și nevoile târgurilor și comerțului internațional, absorbită cum e a-veea de setea nepotolită de știri, acorduri, șchimburii, rivalității generale, nu ne-o putem închipui fără centre mari de publicitate și organe de informații și discuții.

Dar opera restaurării sociale nu e numai opera distrugerii răului, ci și a edificării binelui, adică a substituirii presei rele prin presă bună. Energiilor pierzătoare ale capitalismului atotstăpânitoriu e nevoie să-i opunem pe terenul ziaristicii, energiile sănătoase și viguroase a unei culturi regeneratoare, scoase din izvoarele limpezi ale culturi creștine. Căci numai principiile creștine, dela cari societatea contemporană își derivă obârșia și dezvoltarea cu toate avantajile cu cari se fălește, numai ele pot zăgăzui și nimici toate pagubele apostasiei moderne, ce supsapă temelile sale.

In timpuri, când capitalismul anticreștin, nu are decât să apese un bumb electric, pentru a face ca toată presa dela Tago până la Neva, dela Etna până la fiordurile nordice să umfle un scandal minuscul până la importanța unui eveniment mondial sau să arunce cu batjocură și noroiu asupra tuturor închinătorilor Crucii; toți urmașii Crucii trebuie să desfășure pe câmpul ziaristicii toate puterile lor, pentru a recâștiga stăpânia opiniei publice și-a crea de nou o societate într-adevăr creștină.

Atunci se va verifica zisa ministrului francez Constans: „Dacă catolicii ar ști să se apere în chip eficace, nime n'ar îndrăzni să-i atace.”

F. R. g. D.

„Civilta Catolica” quademo 1502 și 1504.

Dr. Alexandru Nicolescu.

BIBLIOGRAFIE.

A apărut:

Biblioteca pentru toți. Printre cei cari se indeletnicesc la noi cu talmăcirea operelor marelui Leon Tolstoi, și-a câștigat un loc de cinste dl Ioan Constantinescu-Delabaia.

După Plăceri vinovate, Două Patimi, Răsboiul, d-sa dă acum în editura răspânditei „Biblioteca pentru toți” (No. 802) încă una din scrierile lui Tolstoi: *Pamfil și Iuliu*. Aceasta din urmă, este o descriere duioasă și plină de adevăr a vieții și chinurilor celor dintâi creștini în luptă cu păgânismul roman; una din scrierile în care apostolul dela lasnaia Poliana își dezvoltă în formă minunată a unui roman dialogat ideile sale despre creștinism.

Cititorii de toate vârstele vor ceti cu plăcere și cu folos acest No. interesant din „Biblioteca pentru toți”. Prețul 30 bani.

A se cere gratis catalogul acestei Biblioteci pentru toți, care cuprinde peste 850 volume alese din literat, română și străină.

In editura „Minerva” din București au apărut: Delavrancea: Hagi Tudose, comedia în 4 acte + 8 pag. 228 prețul cor. 2.

Const. A. Giulescu: Privesc și amintiri + 8 pag. 256 prețul cor. 2.50.

E. Lovinescu: C. Negruzi, viața și opera lui + 8 pag. 367 prețul 2 cor.

N. Pandelea: Eneida, traducere (proză) din Virgiliu + 8 pag. 358 prețul 2.50 cor.

C. Sandu Aldea: Pe Mărgineanca + 8 pag. 288 prețul 2 cor.

Calendarul Minervei pe 1913 cu numeroase ilustrațiuni și informații de actualitate, prețul 1.25 cor.

Se pot comanda toate dela librăria arhidiecezană din Blaj—Balázsfalva cu prețul indicat plus porto.

A apărut în editura librăriei C. Sfetea: Biblioteca casei școlilor nr. 13 Glume (vorbe de clacă) de Ion Adam. O carte distractivă, scrisă într-o limbă frumoasă populară se află de vânzaze la librăria arhidiecezană din Blaj și costă 35 fil.

Biblioteca Minerva. Au apărut următoarele opuri:

Nr. 125.

Al. Dumas-Fiul: Un pachet de scrisori, trad. de Z. Cosmin.

Nrii 126—127

Leon Tolstoi: Cazacii, traducere de E. Ene.

Nr. 128

Catulle Mendés: Romanul roșu trad. de V. Trif.

Nr. 129

Maxim Gorki: Suflete desnădăjduite trad. de D. Zavalide.

Nr. 130

N. Vaschide: Somnul și visul trad. de Mihail Negru.

Prețul unui număr e 30 fil. plus porto. Se află de vânzare și la librăria seminarială din Blaj.

Biblioteca Steaua:

Nr. 29

Povestea cerului de Victor Anestin. E o bună carte, care urmărește popularizarea științei astronomice.

Nr. 30

I. Agârbicean: Povestiri. Amintim: Scri-soare către vlădica, Adevărata bogăție, Bu-nica etc. cu totul 8 bucăți.

Nr. 31

Boalele mai de seamă ale vitelor de N. Filip.

Ostașii noștri, poezii de V. Alexandri. Remarcăm: Peneș Curcanul, Sergentul, Hora dela Plevna, Hora dela Grivița, La turnu Măgurele.

Nr. 33

Poveste asupra algerei, ingrigirei și mulgerii vacilor de lapte de N. Filip. O carte foarte recomandabilă pentru toți eco-nomii de vite.

Nr. 34

Istoria literaturii române moderne de N. Apostolescu. E o scurtă schițare a litera-turii moderne române dela 1821 până la 1866.

Se pot comanda și dela librăria semi-narială din Blaj. Prețul unui număr e 20 fil. plus porto.

Se află de vânzare

Portretul Escelenției Sale **Dr. Y. Mihályi** arhiep. și metropolit de Alba-Iulia și Făgăraș, — în mărime 32/48 cm. costă fco. — 1.10 cor.

Esecuție foarte frumoasă.

Se află de vânzare la *Librăria Seminarială*.

Se află de vânzare la *Librăria Seminarială din Blaj*

Icoana dlui I. HRISTOS și a Preacuratei MARIA

Amândouă fac 4·30 cor. fco. Mărimea icoanelor $4\frac{3}{70}$ cm.

A eșit de sub tipar:

Regulament pentru organi-zarea învățământului în școlile primare din Arhidieceza gr.-cat. română.

Se află de vânzare la *Librăria Seminarială din Blaj*. Prețul 2 cor.

1. Teologia dogmatică funda-mentală de *Dr. V. Suciu prof.*

vol. I. *Apologética creștină* fco. 5·30
vol. II. *Tradițiunea și Bis.* fco. 5·30

2. Teologia dogmatică Specială.

vol. I. *Dumnezeu Unul, sf. Treime, Dumnezeu Creatorul, Intruparea*

Domnului și Grația. fco. 7·30 cor.
vol. II. *Sacramentele și Eshato-logia.* fco. 7·30 cor.

3. Hipnotism și Spiritism 1·50

Preaveneratul Conzistor Arhiepiscopesc a permis să se poată procura aceste cărți din casele bisericești pentru biblioteci. — Să află de vânzare la Librăria sem. teol. Blaj—Balázsfalva.

Posta Administrațiunii.

Am primit și chităm abonamentul dela: *Olosigul rom.* pe 1913. — *Baiasprie* pe 1913. — *Vajdarecea* pe 1908 până 31/12 1912. — *Zlatna* pe 1/10 1902—1/7 1903. — *Sittielec* pe 1902 și 1903 sem. 1-iu. — *Bogsig* pe 1910 sem. 2-lea și din 1911 până în 1/9 — *G. B. Bikszád* pe 1913 sem. 1-iu. — *Rodna veche* pe 1895—1904. — *Iernotfaia* pe 1906—1/3 1910. — *Noul-săsesc* pe 1913 sem. 1-iu. —

Proprietar, editor: **Vasile Moldovan.**

Redactor responsabil: **Augustin Gruțița.**

Restaurantul Wachsmann:

Mâncări alese și bine pregătite.

Vinuri gustoase și ieftine.

Prânzișorul zona 20 fileri.

Abonament lunar ieftin.

□

La cerere trimite acasă:

Vin de masă: litru dela 1—1·60 cor.

Bere „Bock“ duplă Mărțișor, sticla 40 fil.

„**Trei stejari:** deschisă, sticla 36 fil.

Apa „Lidya“ sticla 8—12 fileri.

(24) 3—?

Institut de asigurare ardelean

„Transsylvania“

SIBIU

Strada Cisnădiei 1—5. Edificiile proprii.

recomanda

Asigurări împotriva focului

pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mo-bile etc. în condiții avantajoase și cu premii ieftine.

Asigurări pe viață

(pentru preoți și învățători confesionali romani gr.-cat. avantajii deosebite) pe cazul morții cu termin fix, cu plătire simplă sau dublă a capitalului, asigu-rări de penziune și de participare la câștig, asig. de zestre și asig. populare pe spese de înmormântare. Mai departe contra accidentelor, infracției (furt prin spargere) asig. p. pagube la apaducte.

Sumele plătite pentru pagube de foc până la	
finea anului 1911	K. 5,275,798·23
Capitale asigurate pe viață achitate	„ 5,146,556·36
Starca asiguraților cu sfârșitul anului 1911	foc „ 127,763,744—
	viață „ 10,931,322—
Fonduri de întemeiere și de rezervă	cor. 2.520,492—

Prospecte și informații se dau gratuit în birourile Direcțiunii și la toți agenții.

Persoane versate în achiziții cu cercuri bune de cunoștință se primesc în condiții favorabile în serviciul institutului.

(13) 19—?

In atențiunea Onoraților Preoți!

Vinul de care aveți lipsă pentru sfințele Paști, Vă rog a-l procura exclusiv numai dela proprietarul de vii,

Petru Benea din (Șiria) Világos comitatul Aradului

căci e Român și Vă trimite numai

vinuri bune de deal

pentru a căror manipulare curată e dis-tins cu medalie de argint. Expediază în butoaie de imprumut pe timp de 2 luni, pe lângă următoarele prețuri:

Vinuri vechi: Rizling 86 fil.; alb desert 82 fil.; Roșu de Ménes 100 fil.

Vinuri noi: Rizling 68 fil.; Șiller 66 fil.; alb de masă 64 fileri.

Prețurile sunt semnate după litru. Să expediază dela 50 litri în sus în butoaie; iar în jos în sticle. Sticlele nu să dau imprumut, ci să compută în bani, luându-se în rambursă deodată cu prețul vinului.

(22) 7—14